

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural l'Espona

Núm. 1

juny-juliol de 2001

Edita: Associació Cultural l'Espona
Adreça: Font Vella, 10
43370 La Palma d'Ebre
Telèfon: 977 77 47 39
e-mail: espona@menta.net

Editorial

Sovint en l'organització dels territoris no es tenen en compte les característiques dels llocs que s'ajunten o se separen, sinó que s'atén a motius més generals, econòmics o sociopolítics. Així, zones amb una relació estreta es veuen separades per un límit artificial que les allunya. El nostre cas és un bon exemple d'aquestes disfuncions. No heu pensat moltes vegades que el nostre parlar és més semblant al dels boverols o dels bisbalencs que no pas al dels riberencs? No us sembla que ens guanyem les garrofes també de la mateixa manera que ho fan ells, sense Erkimies ni rius ni comerç? No creieu que tradicionalment la nostra tendència ha sigut anar més cap al Priorat, camí de Reus, que cap a Móra i molt menys cap a Tortosa?

Totes aquestes situacions tornen a tindre ara vigència, arran de l'informe sobre l'organització territorial de Catalunya. L'article que reblarà aquestes qüestions explica els perquè d'aquesta proposta. Però, als agents que condueixen aquest procés els hauria d'arribar també la veu de qui és el receptor directe de les seues decisions. Els habitants del territori s'haurien de convertir en uns dels principals interrogats sobre la qüestió, perquè en són els principals afectats. A més, en aquests processos es corre el risc de passar per alt un sentiment com el de pertinença i el d'identitat. La mancomunació dels serveis pot afavorir els ciutadans, però també s'ha d'anar amb molt de compte perquè cadascú ha de tindre el dret a opinar, a dir qui vol ser i a on vol pertànyer.

Activitats

-Sol·licitud a l'Ajuntament de la Palma, en data 5 de juny de 2001, d'una seu definitiva per a l'Espona, atesa la necessitat de disposar d'un espai estable on els socis ens puguin trobar i on puguem guardar el material de què disposem.

-Enviament de cartes a la Direcció General de Medi Natural i Medi Físic (Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya) i als ajuntaments de Margalef, la Morera, Cabacés i Ulldemolins, per tal com hi estan implicats, perquè ens enviïn informació sobre l'avantprojecte de creació del parc natural del Montsant.

-Preparació del cicle Les Nits a la Fresca. L'Espona ha organitzat pel proper estiu un cicle de xarrades amb diapositives per tal d'amenitzar aquella estona agradable de després de sopar, quan a tots ens agrada sortir al carrer. La singularitat d'aquesta activitat està en què les xarrades es faran a l'aire lliure, concretament a la placeta de l'Església Vella a les 22:30 h. El programa previst és el següent:

· 31 de juliol "Viure el teatre.

Trajectòria de l'afició teatral a la Palma", a càrrec d'Olga Cubells.

· 7 d'agost "De Yellowstone al grand Canyon. Viatge pels parcs nacionals de l'Oest americà", a càrrec de Jordi Bartolomé.

· 21 d'agost "Lo Montsant, un massís reservat als artistes", a càrrec de Sergi Cuadrado.

· 28 d'agost "L'associacionisme a la Palma d'Ebre durant el primer quart de segle XX", a càrrec de Ricard Sas.

El puzzle de l'organització territorial de Catalunya arran de L'Informe Roca: on encaixa la peça de la Palma?

El passat mes de gener va sortir a la llum l'anomenat "Informe Roca" sobre l'organització territorial de Catalunya, primer pas en el procés de revisió del model d'ordenació territorial. L'informe i el procés han causat en els últims mesos un sotrac en l'opinió pública i han generat opinions i manifestacions de tot tipus.

El 3 d'abril de 2000 el Departament de Governació de la Generalitat i el seu conseller, Josep Antoni Duran Lleida, a instància dels diferents grups parlamentaris, havien encarregat a una comissió d'experts l'elaboració d'un informe que permetés revisar el model d'organització territorial, un document que havia de servir de base per als posteriors treballs de la ponència conjunta creada al Parlament. La comissió estava encapçalada per Miquel Roca i Junyent i formada per set membres, entre ells Enric Lluch, professor emèrit del Departament de Geografia de la UAB, de qui he tingut el privilegi de rebre lliçons aquest curs. La comissió va presentar l'informe el 19 de gener de 2001. Els principals punts de l'informe eren la fusió de municipis, la reforma de les comarques i la creació de sis vegueries.

Es proposava la desaparició dels municipis de menys de 250 habitants per tal d'arribar a un mínim de 500 habitants, tot i que els municipis desapareguts es mantindrien com a "entitats locals descentralitzades", amb les mateixes competències, però formant part d'ajuntaments més grans. Es pretenia atorgar una dimensió mínima als municipis perquè poguessin exercir les seues competències amb una via de finançament legal, no per la via de la subvenció. També es proposava la creació d'agrupaments municipals, sense una pèrdua d'autonomia, però amb la mancomunació dels serveis fins a arribar a un mínim de 1000 habitants o 500 en municipis de muntanya.

Es proposava augmentar la representativitat i dotar les comarques d'un finançament sòlid. Se suggerien certes modificacions i canvis en els seus límits. Algunes responien a velles reivindicacions, altres a organitzacions de facto que ja funcionen per altres qüestions, com els serveis sanitaris.

Es proposava crear sis vegueries, que haurien de ser àrees de descentralització del govern i l'administració de la Generalitat i de l'Estat i que funcionarien com a circumscripcions electorals.

Aquestes són les principals propostes de l'Informe Roca. Però, què en diu l'informe de la Palma? L'informe diu que "la Bisbal de Falset i Margalef han de formar un únic municipi, per tal com cap dels dos arriba a 250 h. Igualment han de formar agrupament municipal, i es proposa que aquest es faci amb la Palma d'Ebre (com que tots tres són municipis de muntanya, n'hi ha prou amb un agrupament de més de 500 h.)". L'informe apunta que "actualment tots tres pobles formen part de l'Àrea Bàsica de Salut de Flix". Es proposa la incorporació de la Bisbal i Margalef a la Ribera d'Ebre perquè "sumant la mobilitat laboral de la Bisbal i Margalef, un 36,6 % dels desplaçaments es dirigeixen a la Ribera i només el 14,6 % a la resta del Priorat" i es diu que "Flix pot jugar el paper de centre urbà bàsic o de referència per a aquestes dos poblacions". L'informe proposa la creació de la vegueria de les Terres de l'Ebre, amb capital a Tortosa i formada pel Montsià, el Baix Ebre, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre. No obstant, l'informe reconeix la possibilitat de que la Ribera pogués passar a la vegueria del Camp de Tarragona.

L'aparició de l'informe va aixecar una gran polseguera i va desfermar reaccions contràries de la pròpia Generalitat, les associacions municipalistes, els partits i l'opinió pública en general. Va resultar especialment polèmica la proposta de la supressió dels municipis petits.

La ponència parlamentària va començar a treballar el 6 de març de 2001. Els seus membres van manifestar el seu acord amb els dictàmens de l'informe tècnic però es van mostrar més prudents a l'hora de parlar de fusions. L'informe es va aprovar per unanimitat al Parlament, tot i que amb reserves per part de tots els partits. La ponència va elaborar un pla de treball que havia de finalitzar aquest mes de juny i que incloïa reunions amb la comissió d'experts, les associacions municipalistes, les diputacions i els consells comarcals.

Amb la dimissió de Duran Lleida, la nova consellera, Núria de Gispert, va expressar la seua oposició a les principals conclusions del l'informe, posicionament que va ser avalat pel president Pujol. Malgrat l'opinió del govern, la ponència va decidir continuar amb els treballs, fins i tot s'anaven fent avenços que semblaven anar en la direcció marcada per l'informe, com el nomenament d'un delegat de la Generalitat per a les Terres de l'Ebre.

En el moment que escric aquestes ratlles, la ponència ha redactat un acord de mínims que rebaixa les pretensions inicials, poc més que una declaració d'intencions, molt genèrica, que no acontenta ningú però permet seguir amb els treballs. Es descarta la fusió de municipis per llei, tot i que es té la voluntat d'establir mesures per incentivar les agrupacions i per mirar de donar més recursos i capacitat de gestió als ajuntaments. Pel que fa a les comarques, es diu que se'ls ha d'atorgar més pes polític, com a òrgans de recolzament als municipis en la prestació de serveis. S'aposta per les vegueries com a òrgan de descentralització de la Generalitat però no es diu ni quin serà el seu nombre ni quines les seues funcions.

Sergi Cuadrado Ciuraneta. Geògraf. UAB

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d'una pàgina.

L'Espona no es fa responsable de les opinions expressades en l'article.